

PwC Legal

Přehled právních změn

1. října 2026

Přinášíme vám přehled zajímavých právních novinek za září 2026 z oblasti technologií a inovací, ochrany spotřebitele a regulace obchodu.

V tomto vydání:

- Akt o kybernetické odolnosti
- Zákon o startupech
- Bankomaty
- Slevy v aplikacích
- Celní kodex EU
- Lex kratom

TECHNOLOGIE & INOVACE

1 Akt o kybernetické odolnosti (CRA): oznamovací povinnosti platí od září 2026

Shrnutí / Relevance

Od 11. září 2026 platí oznamovací povinnost dle Nařízení (EU) 2024/2847, známého jako Cyber Resilience Act (CRA). Výrobci produktů s digitálními prvky musí hlásit aktivně zneužívané zranitelnosti a závažné incidenty přes platformu Agentury Evropské unie pro kybernetickou bezpečnost (ENISA). CRA doplňuje směrnici (EU) 2022/2555 o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně kybernetické bezpečnosti v celé Unii (NIS2) o jednotná pravidla kybernetické bezpečnosti pro samotné produkty (hardware i software) uváděné na trh EU a dopadá na výrobce, dovozce a distributory. Ustanovení o oznamování subjektů posuzování shody (kapitola IV) se použijí již od 11. června 2026, zbytek povinností nabude účinnosti 11. prosince 2027. Sankce dosahují až 15 milionů EUR nebo 2,5 % celosvětového ročního obrátu, podle toho, která hodnota je vyšší.

Praktické kroky a doporučení

- Zmapujte produktové portfolio. Vyhodnoťte, které produkty spadají pod CRA. Rozhodující je, zda jde o software či hardware uváděný na trh EU, jehož zamýšlený účel zahrnuje připojení k zařízení nebo síti. Zařadte produkty do příslušné rizikové kategorie (výchozí, důležité třídy I a II, kritické), protože od toho se odvíjí povinný postup posouzení shody, od samoposouzení výrobcem až po povinnou certifikaci třetí stranou. Výjimku mají mj. zdravotnické prostředky, motorová vozidla a open-source software, který není zpeněžen.
- Nastavte procesy hlášení zranitelností a incidentů. Od 11. září 2026 musí výrobci hlásit aktivně zneužívané zranitelnosti a závažné incidenty přes platformu ENISA, a to i u produktů uvedených na trh před tímto datem. Hlášení probíhá ve třech fázích. Preventivně objevené zranitelnosti (např. z bug-bounty programů) bez důkazu skutečného zneužití ohlašovací povinnosti nepodléhají.
- Přizpůsobte vývoj principu security by design. Produkty musí být od počátku navrhovány s integrovanou kybernetickou bezpečností, tj. zákaz výchozích hesel, povinné řízení přístupu a kryptografie. U spotřebitelských produktů musí být automatické bezpečnostní aktualizace ve výchozím nastavení povoleny, přičemž uživatel musí mít možnost je odhlásit.
- Připravte technickou dokumentaci. Vypracujte dokumentaci prokazující shodu s CRA, včetně softwarového kusovníku (SBOM) dokumentujícího všechny komponenty produktu. SBOM je neveřejnou součástí dokumentace určenou pro dozorové orgány. Produkt musí být doprovázen pokyny pro bezpečnou instalaci, provoz a používání. Před uvedením na trh proveďte posouzení shody a zajistěte označení CE.

- Stanovte a komunikujte dobu podpory. Bezpečnostní aktualizace je nutno poskytovat bezplatně po dobu podpory, která musí trvat zpravidla minimálně 5 let (u produktů s delší životností odpovídajícím způsobem déle). Bezpečnostní aktualizace je třeba pokud možno poskytovat odděleně od aktualizací funkčnosti. Datum ukončení podpory musí být uživateli jasně sděleno již v okamžiku nákupu..

Podrobnosti

CRA se vztahuje na produkty s digitálními prvky, tj. softwarové či hardwarové produkty (včetně samostatně uváděných komponent), jejichž zamýšlený účel nebo rozumně předvídatelné použití zahrnuje přímé či nepřímé připojení k zařízení nebo síti. V praxi jde např.

o chytrá zařízení (smart TV, chytré zámky, hodinky), síťové prvky (routery, modemy), IoT zařízení a průmyslové řídicí systémy, operační systémy, mobilní aplikace, firmwary či mikroprocesory. Sektorově jsou vyloučeny zdravotnické prostředky, motorová vozidla, produkty certifikované v civilním letectví, produkty pro národní bezpečnost či obranu a open-source software, pokud není dodáván na trh za účelem distribuce nebo poskytován v rámci obchodní činnosti.

Produkty se řadí do čtyř rizikových kategorií (výchozí, důležité třídy I, důležité třídy II a kritické), což

určuje povinný postup posouzení shody, a to od samoposouzení výrobcem (modul A) přes přezkum nezávislým subjektem (modul B+C) až po systém řízení kvality (modul H). Klíčové povinnosti výrobců zahrnují návrh produktu s integrovanou kybernetickou bezpečností (security by design a by default), průběžné posuzování rizik, řešení zranitelností s bezplatnými bezpečnostními aktualizacemi po dobu podpory zpravidla nejméně 5 let, vypracování softwarového kusovníku (SBOM), posouzení shody s označením CE a přípravu technické dokumentace včetně informací pro uživatele.

Hlášení aktivně zneužívaných zranitelností probíhá ve třech fázích. Preventivně objevené zranitelnosti (např. v rámci bug-bounty programů) bez důkazu skutečného zneužití ohlašovací povinnosti nepodléhají. Lze je však nahlásit dobrovolně. U produktů uvedených na trh před 11. prosincem 2027 se musí hlásit zranitelnosti a incidenty, ale ostatní povinnosti se uplatňují pouze při podstatné modifikaci produktu.

Sankce jsou odstupňovány: až 15 mil. EUR / 2,5 % obratu za porušení bezpečnostních požadavků a oznamovacích povinností, až 10 mil. EUR / 2 % obratu za porušení dalších povinností dle CRA a až 5 mil. EUR / 1 % obratu za poskytnutí nesprávných informací orgánům.

2 Návrh zákona o podpoře startupů

Shrnutí / Relevance

Ministerstvo průmyslu a obchodu předložilo dne 16. září 2026 do legislativního procesu návrh zákona o podmínkách inovativního a škálovatelného podnikání a o změně některých dalších zákonů, který má v českém právním řádu upravit zvláštní statusový rámec pro startupy a scale-upy označované jako „rozdávající se podnik“. Návrh je aktuálně v mezirezortním připomínkovém řízení (termín pro připomínky 15. října 2026) a vládou dosud schválen nebyl. Návrh dále novelizuje kompetenční zákon, zákon o daních z příjmů a trestní zákoník a má nabýt účinnosti 1. července 2027.

Praktické kroky a doporučení

- Startupům a jejich zakladatelům doporučujeme již nyní prověřit, zda by po nabytí účinnosti zákona splňovali kumulativní podmínky pro zařazení do evidence rozvíjejících se podniků, zejména limit ročního čistého obrátu 250 000 000 Kč (posuzovaný případně za celé podnikatelské seskupení), věkový limit 8 let od zápisu do rejstříku, nebo 10 let od zápisu do rejstříku u odvětví s dlouhým inovačním cyklem, a zákaz výplaty podílu na zisku.
- Investorům plánujícím investice do českých startupů doporučujeme zohlednit, že nový daňový odpočet bude možné uplatnit pouze na rizikové investice skutečně poskytnuté po 1. červenci 2027, a to i v případě, že investiční smlouva byla uzavřena dříve; rozhodující je až skutečný peněžní tok po nabytí účinnosti zákona.

- Podnikům, které o certifikaci požádají, doporučujeme počítat s navazujícími průběžnými povinnostmi, zejména s předložením roční zprávy o plnění podmínek Agentury CzechBusiness do sedmi měsíců od konce každého účetního období a s bezodkladným oznámením skutečností vedoucích k zániku statusu.

Podrobnosti

Důvodová zpráva vychází z toho, že Česká republika dlouhodobě zaostává za srovnatelnými evropskými státy jak v počtu vznikajících startupů na počet obyvatel, tak v jejich následném růstu do úspěšných firem, přičemž hlavními příčinami jsou nedostatečná dostupnost kapitálu v rané fázi i ve fázi scale-up, nejistota při zapojování kvalifikovaných osob a administrativní zátěž. Návrh se věcně soustředí na řešení nedostatečné dostupnosti soukromého rizikového kapitálu v rané fázi, zatímco ostatní bariéry, zejména v pracovním právu, mají být řešeny samostatnými legislativními iniciativami.

Status rozvíjejícího se podniku mohou získat společnosti s ručením omezeným, akciové společnosti, evropské společnosti se sídlem v ČR a obdobné zahraniční právnické osoby působící v ČR prostřednictvím odštěpného závodu, pokud od jejich zápisu do rejstříku neuplynulo více než 8 let nebo 10 let u podniků v odvětvích s dlouhým inovačním cyklem, jako jsou biotechnologie, pokročilé materiály nebo energetika. Podnik dále nesmí překročit roční čistý obrát 250 000 000 Kč, nesmí vyplácet podíly na zisku, jeho podíly nesmí být obchodovány na regulovaném trhu a nesmí být založen ani většinově vlastněn právnickou osobou, která sama není rozvíjejícím se podnikem. Klíčovou podmínkou je prokázání inovativního charakteru a škálovatelnosti obchodního modelu, hodnocených mimo jiné podle stupně inovace, atraktivity trhu, fáze vývoje produktu a schopnosti rychlého mezinárodního růstu.

Investorem v rané fázi může být pouze fyzická osoba, která není zakladatelem, zaměstnancem ani osobou držící více než 30% podíl na podniku, investuje vlastním jménem a na vlastní účet a učiní prohlášení, že si je vědoma vysoké rizikovosti investice a možnosti ztráty celé investované částky. Rizikovou investicí je zejména vklad do základního kapitálu, příspěvek mimo základní kapitál nebo podřízený či konvertibilní úvěrový nástroj, zatímco za vyloučené investice se považuje například financování převzetí podniku, management buy-out či refinancování dřívějších závazků. Řízení o zařazení do evidence vede Agentura CzechBusiness jako správní orgán prvního stupně, která o žádosti rozhodne nejpozději do tří měsíců, přičemž při splnění zákonných podmínek má žadatel na zařazení právní nárok soudně přezkoumatelný ve správním soudnictví.

V oblasti daní se do zákona o daních z příjmů vkládá nový § 15d upravující odpočet na podporu rizikových investic do rozvíjejících se podniků ve výši úhrnu poskytnutých investic, nejvýše však 5 000 000 Kč za zdaňovací období, s možností přenést nevyužitou část do pěti následujících zdaňovacích období.

Odpočet musí být navrácen jako příjem podle § 10 zákona o daních z příjmů zejména tehdy, pokud investor do tří let převede nabytý podíl, dluhopis či pohledávku, obdrží od podniku vymezené výplaty, nebo pokud je podnik z evidence vyřazen pro nepravdivé údaje nebo ztrátu inovačních kritérií. Certifikované podniky dále získávají možnost uplatnit daňovou ztrátu v sedmi namísto obecně platných pěti zdaňovacích obdobích následujících po období, za které byla ztráta stanovena, což je odůvodněno tím, že startupy bývají ve ztrátě podstatně déle než běžné podniky.

Návrh dále novelizuje kompetenční zákon č. 2/1969 Sb. doplněním agendy „inovativního a škálovatelného podnikání“ do působnosti příslušného ministerstva a trestní zákoník rozšířením ochrany evidencí podle § 254 odst. 2 o evidenci rozvíjejících se podniků.

OCHRANA SPOTŘEBITELE

3 Komise chystá povinnou registraci provozovatelů bankomatů a průhlednější poplatky

Shrnutí / Relevance

Evropská komise oznámila přípravu nové normy, která zavede povinnou registraci nezávislých provozovatelů bankomatů u příslušných vnitrostátních orgánů v členských státech, v nichž poskytují služby výběru hotovosti, a zpřesní povinnosti týkající se transparentnosti poplatků za měnovou konverzi. Současně Komise pracuje na aktu o digitální spravedlnosti, který se má zaměřit mimo jiné na tzv. temné vzorce (dark patterns) v uživatelských rozhraních, tedy manipulativní prvky navádějící spotřebitele k nevýhodným rozhodnutím. Připravovaná regulace reaguje na opakovaně kritizované praktiky při výběrech z bankomatů, zejména na nedostatečnou transparentnost skutečně účtovaných poplatků a nevýhodné směnné kurzy nabízené zahraničním uživatelům.

- Prověřte, zda uživatelská rozhraní bankomatů neobsahují prvky, které by mohly být posouzeny jako temné vzorce, zejména zvýrazňování méně výhodných možností, skrývání výhodnějších variant nebo omezování volby měny výběru u držitelů eurových účtů.
- Společnosti působící v oblasti platebních služeb a provozování bankomatů by měly revidovat interní compliance procesy s ohledem na zákaz klamavých obchodních praktik, včetně poskytování zavádějících informací o ceně nebo způsobu jejího výpočtu podle evropského spotřebitelského práva.
- Sledujte rovněž postup přijímání aktu o digitální spravedlnosti, který může přinést další povinnosti v oblasti designu uživatelských rozhraní a ochrany spotřebitelů v digitálním prostředí.

Praktické kroky a doporučení

- Nezávislí provozovatelé bankomatů by měli sledovat legislativní vývoj připravované normy a připravit se na splnění registračních povinností u příslušných vnitrostátních orgánů v každém členském státě, v němž poskytují služby výběru hotovosti.
- Ověřte soulad stávajících transakčních procesů s požadavky na transparentnost poplatků za měnovou konverzi, neboť podle platného evropského práva musí být poplatky jasně zobrazeny ještě před zahájením transakce, přičemž celková účtovaná částka musí odpovídat informaci poskytnuté uživateli.

Podrobnosti

Podnět k vyjádření Evropské komise vzešel z písemné interpelace české europoslankyně Markéty Gregorové z června 2026, která upozornila na praktiky společnosti Euronet, tedy jednoho z největších nezávislých provozovatelů bankomatů v Evropě, provozujícího celosvětově přibližně 56 800 bankomatů (k 31. prosinci 2025). Gregorová konkrétně kritizovala, že bankomaty Euronetu poskytují zavádějící informace o poplatcích, neboť celková uváděná částka neodpovídá částce skutečně účtované uživateli. Dále namítala, že bankomaty zvýrazňují na prvním místě nejméně výhodné možnosti a držitelům eurových účtů neumožňují výběr v eurech, čímž jim jsou účtovány poplatky za konverzi měny.

Evropská komise ve své odpovědi potvrdila, že evropské právo zakazuje klamavé obchodní praktiky, včetně poskytování zavádějících informací o ceně nebo způsobu jejího výpočtu, a že provozovatelé bankomatů jsou povinni jasně zobrazovat poplatky za měnovou konverzi před zahájením transakce. Ke konkrétním praktikám společnosti Euronet se Komise nevyjádřila s tím, že posuzování jednotlivých případů a vymáhání pravidel přísluší vnitrostátním orgánům a soudům. Europoslankyně Gregorová se proto následně obrátila na Českou národní banku s žádostí o prověření praktik Euronetu.

Eurokomisař pro ochranu spotřebitele Michael McGrath v odpovědi na interpelaci potvrdil, že Komise připravuje novou normu, která zavede povinnost nezávislých provozovatelů bankomatů registrovat se u příslušných vnitrostátních orgánů a zpřesní povinnosti týkající se transparentnosti. Na manipulativní praktiky v bankomatech upozornili rovněž tvůrci projektu Kluci z Prahy, kteří zdokumentovali případ, kdy uživatelka při výběru 1 000 eur z eurového účtu zaplatila namísto uváděného poplatku 3,95 eura celkem 1 175 eur, tedy o 175 eur více, než činila požadovaná částka.

Ředitel Euronet ČR Ondřej Kozák kritiku odmítl s tím, že společnost dodržuje veškeré evropské i národní právní předpisy a požadavky Evropské centrální banky. Euronet v Česku působí od roku 1997; celosvětové příjmy skupiny dosáhly v roce 2024 čtyř miliard dolarů, přičemž provoz bankomatů představuje zhruba 20 procent tržeb.

4 Diskriminace zákazníků bez mobilní aplikace

Shrnutí / Relevance

Spolkový svaz spotřebitelských organizací (Verbraucherzentrale Bundesverband) podal v Německu žalobu na společnost Lidl kvůli poskytování zvýhodněných cen výhradně uživatelům mobilní aplikace Lidl Plus. Svaz tvrdí, že tato praxe diskriminuje zákazníky, kteří aplikaci nemohou používat, tedy zejména seniory, zdravotně postižené osoby a děti. Vrchní zemský soud v Braniborsku (Brandenburg an der Havel) žalobu dne 29. září 2026 zamítl s odůvodněním, že není věcně příslušný, neboť svaz žalobu opřel o obecný zákon o rovném zacházení (AGG), který není zaměřen na ochranu spotřebitele. Případ je součástí širšího trendu soudního přezkumu tzv. app-only slev v německém maloobchodu, soudy již dříve projednávaly podobné žaloby proti řetězcům Netto a Penny. Téma je relevantní pro obchodní řetězce a provozovatele věrnostních programů i v dalších členských státech EU, neboť otevírá otázku, zda cenová zvýhodnění podmíněná používáním digitálních nástrojů mohou zakládat diskriminaci zranitelných skupin spotřebitelů.

Praktické kroky a doporučení

- Provozovatelé obchodních řetězců a věrnostních programů by měli vyhodnotit, zda jejich cenová politika nepodmiňuje přístup k výhodným cenám výhradně používáním mobilní aplikace, a posoudit, zda taková praxe může být v kontextu příslušné vnitrostátní úpravy kvalifikována jako diskriminační.
- Prověřte, zda jsou zvýhodněné ceny z aplikací dostatečně zpřístupněny i zákazníkům bez mobilního zařízení, například prostřednictvím alternativních kanálů (věrnostní karty, samoobslužné terminály, papírové kupony).
- Sledujte vývoj judikatury německých soudů v této oblasti, zejména další postup ve věcech řetězců Netto a Penny, v nichž byla připuštěna revize ke Spolkovému soudnímu dvoru, a již probíhající řízení před Spolkovým soudním dvorem ve věci „bezplatnosti“ aplikace Lidl Plus; tato rozhodnutí mohou mít precedenční význam i pro další členské státy EU.
- Revidujte podmínky zpracování osobních údajů v rámci věrnostních aplikací, neboť podle průzkumů má polovina uživatelů obavy ze způsobu využívání dat o nákupním chování, pohybu po prodejně či frekvenci návštěv, což může zvyšovat regulační a reputační rizika.

Podrobnosti

Praxe poskytování slev prostřednictvím mobilních aplikací obchodních řetězců je v Německu široce rozšířená, neboť podle reprezentativního průzkumu YouGov používají aplikace obchodníků tři ze čtyř dospělých, 55 % dotázaných však považuje slevy vyhrazené pouze registrovaným uživatelům aplikace za nespravedlivé a každý druhý má obavy o ochranu osobních údajů. Spolkový svaz spotřebitelských organizací argumentuje, že zákazníci bez vhodného zařízení nebo bez schopnosti aplikaci obsluhovat, tedy typicky senioři, zdravotně postižení a děti, jsou systematicky znevýhodněni, přestože patří mezi nejzranitelnější a nejméně majetné skupiny. Zákazníci, kteří aplikaci nepoužívají, nakupují totéž zboží za vyšší cenu, než vidí na regálu.

Kritika míří rovněž na uživatelskou nepřívětivost systému kuponových slev. Zákazníci musí aktivně myslet na využití aplikace a aktivaci správných kuponů; pokud na to zapomenou, zaplatí výrazně více. Řetězce navíc prostřednictvím aplikací detailně sledují nákupní chování uživatelů, tedy jaké zboží a jak často nakupují, a na základě těchto dat na ně cílí dalšími nabídkami. Některé obchody sledují rovněž pohyb zákazníků po prodejně a čas strávený v ní.

Vrchní zemský soud v Braniborsku žalobu proti Lidlu dne 29. září 2026 zamítl, a to z procesních důvodů: soud uzavřel, že není věcně příslušný, neboť svaz žalobu postavil na obecném zákoně o rovném zacházení (AGG), který primárně neslouží k ochraně spotřebitelů, a v prvním stupni tak měly rozhodovat zemské soudy. Německé soudy již dříve zamítly obdobné žaloby proti řetězcům Netto (Vrchní zemský soud Bamberg, rozsudek z 18. března 2026) a Penny (Vrchní zemský soud Hamm, rozhodnutí z 16. dubna 2026), mimo jiné i pro nedostatek důkazů, že existuje relevantní skupina seniorů či osob se zdravotním postižením, která by aplikaci používat chtěla, ale kvůli věku či postižení nemohla. Verdikty však dosud nejsou pravomocné a v obou případech byla připuštěna revize ke Spolkovému soudnímu dvoru.

Bez ohledu na výsledek konkrétních řízení otevírají tyto spory obecnější otázku přípustnosti cenové diferenciaci podmíněné používáním digitálních nástrojů z hlediska antidiskriminačního práva a ochrany spotřebitele. Vývoj judikatury v Německu může ovlivnit regulační přístup i v dalších členských státech EU.

REGULACE OBCHODU

5 Reforma celního kodexu EU: nové povinnosti pro online platformy a dovozce

Shrnutí / Relevance

Evropský parlament schválil rozsáhlou reformu celního kodexu EU. Reforma reaguje na prudký nárůst zásilek objednávaných prostřednictvím online platform ze zemí mimo EU. Zavádí nový manipulační poplatek za každou položku zakoupenou v internetových obchodech mimo EU a zaslanou přímo spotřebitelům v EU. Poplatek hradí subjekt odpovědný za úhradu ostatních celních poplatků za zásilku, nikoli spotřebitel. Členské státy musí poplatek vybírat nejpozději od 1. listopadu 2026. Reforma dále posiluje odpovědnost online platform, vytváří nový Celní orgán EU v Lille a zavádí evropské celní datové centrum.

Praktické kroky a doporučení

- Online platformy a zahraniční prodejci zprostředkovávající dálkový prodej zboží ze zemí mimo EU by měli neprodleně zahájit přípravu na nové povinnosti dovozce, včetně zajištění sídla nebo zastoupení v EU subjektem se statutem oprávněného hospodářského subjektu nebo důvěryhodného obchodníka.
- Zpracujte nový manipulační poplatek do cenových a logistických modelů. Členské státy jej musí vybírat nejpozději od 1. listopadu 2026.
- Zvažte zřízení nebo využití skladů v EU pro hromadný dovoz zboží, na který se bude vztahovat nižší manipulační poplatek.
- Revidujte interní compliance procesy s ohledem na sankční režim zahrnující pokuty 1 až 6 % z hodnoty dovezeného zboží a možné pozastavení celního statusu.
- Prověřte podmínky pro využití zjednodušeného celního režimu „trust and check“, který přináší méně časté kontroly a větší flexibilitu v platbě cel.
- Sledujte přípravu celního datového centra EU: pro dovozce uskutečňující dálkový prodej je jeho používání povinné od 1. července 2028, ostatní hospodářské subjekty je mohou dobrovolně využívat od 1. března 2031 a povinné bude od 1. března 2034. S předstihem plánujte migraci stávajících IT systémů.

Podrobnosti

Reforma představuje podle zpravodaje Evropského parlamentu nejvýznamnější změnu evropské celní legislativy od roku 1968. Vedle nového manipulačního poplatku, který se vztahuje na každou položku zakoupenou v internetových obchodech mimo EU a zaslanou přímo spotřebitelům v EU, mění také postavení online platform a zahraničních prodejců. Ti budou nově považováni za dovozce a ponесou odpovědnost za poskytování údajů celním orgánům, úhradu nebo zajištění veškerých poplatků a soulad dováženého zboží s právem EU. Manipulační poplatek hradí tentýž subjekt, který hradí ostatní celní poplatky za zásilku, čímž se zabraňuje přenesení nákladů na spotřebitele. Přesnou výši poplatku stanoví Evropská komise a bude se každé dva roky revidovat, aby odpovídala skutečným nákladům.

Aby byla zajištěna odpovědnost, musí mít tyto společnosti sídlo v EU nebo být zastoupeny subjektem se sídlem v EU se statutem oprávněného hospodářského subjektu nebo důvěryhodného obchodníka, čímž se má zabránit využívání krycích společností a obcházení nových pravidel. Prodejci a platformy ze zemí mimo EU budou zároveň motivovány k provozování skladů v EU. Na zásilky z těchto skladů se bude vztahovat nižší manipulační poplatek, pokud bude zboží dováženo v hromadném balení a v dostatečně velkém množství, aby byly celní kontroly efektivnější.

Za opakované porušování pravidel EU hrozí pokuta ve výši nejméně 1 % a až 6 % z celkové hodnoty zboží dovezeného do EU v předchozích 12 měsících, přičemž celní orgány mohou rovněž pozastavit nebo odejmout status důvěryhodného obchodníka či oprávněného hospodářského subjektu.

Reforma dále zavádí zjednodušený celní režim „trust and check“ pro spolehlivé společnosti, které souhlasí s transparentní spoluprací s celními orgány a poskytnou přístup ke svým elektronickým systémům. Jejich zásilky budou kontrolovány méně často a budou mít větší flexibilitu v platbě cel a poplatků. Současná kvalifikace oprávněného hospodářského subjektu zůstane v platnosti, aby byl celní status přístupný i menším hospodářským subjektům.

Součástí reformy je rovněž vznik nového evropského celního datového centra, které bude spravovat nově zřízený Celní orgán EU se sídlem v Lille ve Francii. Pro dovozce uskutečňující dálkový prodej bude jeho používání povinné od 1. července 2028; ostatní subjekty je budou moci dobrovolně využívat od 1. března 2031 a povinné bude od 1. března 2034, přičemž nahradí nejméně 111 stávajících softwarových systémů používaných celními orgány v Evropě. Podnikům zjednoduší a zrychlí celní prohlášení a komunikaci s celními orgány, zatímco celním orgánům usnadní analýzu rizik a přeshraniční spolupráci.

6 Vláda schválila přísnější pravidla pro kratom a nikotinové sáčky

Shrnutí / Relevance

Vláda schválila novelu zákona o návykových látkách (v médiích označovanou jako „lex kratom“), která zásadně zpřísňuje pravidla prodeje kratomu a dalších psychomodulačních látek. Věková hranice pro nákup se zvyšuje z 18 na 21 let, prodej prostřednictvím e-shopů a přeshraničně se zakazuje a obce získávají pravomoc zakázat licencované prodejny na svém území. Novela současně zavádí spotřební daň na kratom, zvyšuje DPH z 12 % na 21 %, posiluje pravomoci celníků a hygieníků a rozšiřuje regulaci na nikotinové sáčky bez tabáku, bylinné výrobky ke kouření a CBD. Předloha má nyní zamířit do Poslanecké sněmovny.

Praktické kroky a doporučení

- Provozovatelé licencovaných prodejen psychomodulačních látek by měli vyhodnotit dopad novely na svůj obchodní model, zejména zákaz prodeje na dálku, zvýšení ročního poplatku za prodejnu z 20 000 Kč na 30 000 Kč a nové požadavky na označení prodejen, zakrytí výloh a vstupu.
- Distributorům a prodejcům se doporučuje připravit se na zavedení kolkového systému a povinného hygienického postupu při manipulaci se zbožím. Posílené pravomoci celníků a hygieníků přinesou intenzivnější kontrolní činnost.
- Společnosti působící v oblasti e-commerce s kratomem by měly zohlednit úplný zákaz internetového prodeje a přeshraničního obchodu a posoudit alternativní distribuční kanály v rámci kamenných prodejen.
- Výrobci a distributoři nikotinových sáčků bez tabáku by měli sledovat legislativní proces, neboť novela nově řadí tyto produkty mezi výrobky související s tabákovými, což s sebou přináší regulatorní povinnosti včetně zdravotních varování.
- Subjekty zpracovávající CBD a THCA by měly ověřit, zda jejich činnost nespadá pod nově zaváděný zákaz využívání těchto látek jako suroviny pro výrobu jiných látek, a zda nedopadá na jejich činnost zákaz obohacování konopí.
- Obce by měly sledovat připravovanou pravomoc rozhodovat o umístění prodejen psychomodulačních látek na svém území a připravit se na případné rozhodování o jejich povolení či zákazu.

Podrobnosti

Kratom patří mezi psychomodulační látky s nižším rizikem a od listopadu 2025 se legálně prodává dospělým v licencovaných obchodech. E-shop dosud mohou provozovat pouze kamenné prodejny. Ministerstvo zdravotnictví však považuje stávající úpravu za nedostatečnou a odůvodňuje zpřísnění rozšířeným užíváním kratomu mezi středoškoláky, často v kombinaci s jinými látkami, což podle podkladů k novele vedlo k intoxikacím a zásahům zdravotníků. Ministr zdravotnictví Adam Vojtěch uvedl, že kratom není neškodný produkt a nemá se stávat běžnou součástí života mladých lidí.

Vláda novelu představila začátkem července 2026. Novelu připravila ministerstva zdravotnictví a financí. Po vypořádání připomínek do ní byla dodatečně doplněna další opatření meziresortní skupiny navazující na policejní akci KORUND, přičemž tato opatření nebyla projednána s odborníky na závislosti.

Hlavní změny novely zahrnují: zvýšení věkové hranice na 21 let; úplný zákaz e-shopů a přeshraničního prodeje; pravomoc obcí zakázat prodejny na svém území; zvýšení ročního poplatku za prodejnu na 30 000 Kč; přísné požadavky na označení prodejen (písmena do 30 cm u názvu prodejny, do 3 cm u názvu firmy) a povinné zakrytí výloh i vstupu; limit 50 gramů či 10 ml kratomu pro vlastní potřebu; zvýšení DPH na 21 % a zavedení spotřební daně 2, 10 či 20 Kč za gram nebo mililitr podle koncentrace; povinné kolky na zboží; posílení pravomocí celníků a

hygieniků; zvýšení pokut za porušování pravidel až na 20 milionů Kč. Očekávaný fiskální přínos činí 400 milionů Kč ročně z DPH a 800 milionů Kč ze spotřební daně.

Novela dále zakazuje obohacování konopí nástřikem či jinými metodami, včetně dovozu a vývozu obohaceného materiálu, a zakazuje využívání CBD a THCA jako suroviny pro výrobu jiných látek. Nikotinové sáčky bez tabáku se nově řadí mezi produkty související s tabákovými, na automatech a e-cigaretách má být povinné zdravotní varování a prodej bylinných výrobků ke kouření v automatech se zakazuje.

Předloha čelí kritice z více stran. Opoziční ODS namítá, že novela místo boje proti černému trhu poškodí legální prodejce, a upozorňuje na faktické zničení části trhu s nikotinovými sáčky. Piráti podporují ochranu dětí a dospívajících, požadují však debatu o dopadech zákazu prodeje na dálku, o rozsahu zákazů u technického konopí a CBD, o využití daňového výnosu a o vyhodnocení dopadů zákona. Hospodářská komora i odborníci na závislosti se staví proti zákazu e-shopů s argumentem, že poptávka se přesune z legálního na nelegální trh, a navrhuje přísné nastavení ověřování věku. Sdružení místních samospráv požaduje rozdělení daňového výnosu mezi stát a obce.